

Implemented by:

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

Alat za pravnu procenu (LAT)

Serbia

Kosana Beker

2016

Western Balkans – Alat za pravnu procenu

Ključni element 1: Ratifikacija instrumenata o ljudskim pravima		Da/ne		Zakonski osnov	Preporuke
1	<i>Konvencija o eliminisanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW) je ratifikovana.</i>	DA		Zakon o potvrđivanju Konvencije o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena, „Službeni list SFRJ – Međunarodni ugovori“, br. 11/81	
Ključni element 2: Eliminacija rodne diskriminacije u Ustavu		Zakon	Mera	Zakonski osnov	Preporuke
4	<i>Eliminacija rodne diskriminacije u Ustavu.</i>	3	Nije primenljivo	<p>Ustav Republike Srbije, „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 98/2006</p> <p>Član 15. Republika Srbija jemči ravnopravnost žena i muškaraca i razvija politiku jednakih mogućnosti.</p> <p>Član 21. Zabranjena je svaka diskriminacija, neposredna ili posredna, po bilo kom osnovu, a naročito po osnovu rase, pola, nacionalne pripadnosti, društvenog porekla, rođenja, veroispovesti, političkog ili drugog uverenja, imovnog stanja, kulture, jezika, starosti i psihičkog ili fizičkog invaliditeta.</p>	
5	<i>Ustav priznaje običajno pravo, ali navodi da je rodna diskriminacija u običajnom pravu zamenjena načelom zabrane diskriminacije u Ustavu.</i>	Nije primenljivo	Nije primenljivo	<p>Zakon:</p> <p>Politika:</p>	
6	<i>Ustav priznaje kanonsko pravo, ali navodi da je rodna diskriminacija u kanonskom pravu zamenjena</i>	Nije primenljivo	Nije primenljivo	Zakon:	

Western Balkans – Alat za pravnu procenu

	<i>načelom zabrane diskriminacije u Ustavu.</i>			Politika:	
7	<i>Ustavom se zagovara usvajanje posebnih mera za unapređenje položaja žena.</i>	0	0	<p>Ustav Republike Srbije, „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 98/2006</p> <p>Član 21.stav 3. Ne smatraju se diskriminacijom posebne mere koje Republika Srbija može uvesti radi postizanja pune ravnopravnosti lica ili grupe lica koja su suštinski u nejednakom položaju sa ostalim građanima.</p>	<p>Izmeniti i dopuniti član 21. stav 3. Ustava Republike Srbije na sledeći način:</p> <p><i>Posebne mere koje Republika Srbija može uvesti radi postizanja pune ravnopravnosti lica ili grupe lica koja su suštinski u nejednakom položaju u poređenju sa ostalim građanima, kao što su žene i druge osetljive grupe, ne smatraju se diskriminacijom.</i></p>
Ključni element 3: Priznavanje poslovne sposobnosti žena		Zakon	Mera	Zakonski osnov	Preporuke

Western Balkans – Alat za pravnu procenu

8	<p><i>Muškarci i žene imaju sposobnost da zaključuju ugovore pod istim osnovnim uslovima, pravima i obavezama.</i></p>	4	Nije primenljivo	<p>Zakon: Ustav Republike Srbije</p> <p>Članom 21. stav (1) jemči se jednakost pred zakonom.</p> <p>Član 37: Lice punoletstvom (sa 18 godina života) stiče sposobnost da samostalno odlučuje o svojim pravima i obavezama (poslovna sposobnost).</p> <p>Zakon o obligacionim odnosima, „Službeni list SFRJ”, br. 29/78, 39/85, 45/89 – odluka Ustavnog suda SFRJ“, „Službeni list SRJ“, br. 31/93 i „Službeni list SCG“, br. 1/2003 – Ustavna povelja</p> <p>Član 10. jemči autonomiju izbora, navodeći da su strane u obligacionim odnosima slobodne, u granicama prinudnih propisa, javnog poretka i dobrih običaja, da svoje odnose urede po svojoj volji.</p> <p>Član 11. glasi da su strane u obligacionom odnosu ravnopravne.</p> <p>Politika:</p>	
<p>Ključni element 4: Rodna ravnopravnost u pravima u vezi sa nacionalnošću</p>		<p>Zakon</p>	<p>Mera</p>	<p>Zakonski osnov</p>	<p>Preporuke</p>

Western Balkans – Alat za pravnu procenu

<p>9</p>	<p><i>Muškarci i žene mogu da podnesu zahtev za lična dokumenta pod istim uslovima.</i></p>	<p>4</p>	<p>Nije primenljivo</p>	<p>Zakon: Zakon o državljanstvu Republike Srbije, „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 135/2004 i 90/2007</p> <p>Član 1. priznaje da građani Republike Srbije imaju državljanstvo Republike Srbije.</p> <p>Zakon o ličnoj karti, „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 66/2006 i 36/2011</p> <p>Član 2. stav 1: Pravo na ličnu kartu ima svaki državljanin Republike Srbije stariji od 16 godina života.</p> <p>Politika:</p>	
<p>10</p>	<p><i>Državljanica može da prenese državljanstvo, pod istim uslovima kao državljanin, na svog supružnika koji nije državljanin.</i></p>	<p>3</p>	<p>Nije primenljivo</p>	<p>Zakon: Zakon o državljanstvu Republike Srbije</p> <p>Član 17. stranac koji je najmanje tri godine u bračnoj zajednici sa državljaninom Republike Srbije i kome je odobreno stalno nastanjenje u Republici Srbiji može biti primljen u državljanstvo Republike Srbije ako podnese pismenu izjavu da Republiku Srbiju smatra svojom državom.</p> <p>Politika:</p>	

Western Balkans – Alat za pravnu procenu

11	<i>Žene mogu preneti državljanstvo na svoju decu pod istim uslovima kao i muškarci.</i>	3	Nije primenljivo	<p>Zakon: Zakon o državljanstvu Republike Srbije</p> <p>U članu 7. se navodi da državljanstvo Republike Srbije poreklom stiče dete: 1) čija su oba roditelja u trenutku njegovog rođenja državljani Republike Srbije; 2) čiji je jedan od roditelja u trenutku njegovog rođenja državljanin Republike Srbije a dete je rođeno na teritoriji Republike Srbije; i 3) rođeno u inostranstvu, čiji je jedan od roditelja u trenutku njegovog rođenja državljanin Republike Srbije a drugi je nepoznat ili nepoznatog državljanstva ili bez državljanstva.</p> <p>Politika:</p>	
Ključni element 5: Rodna ravnopravnost u imovinskim pravima		Zakon	Mera	Zakonski osnov	Preporuke
12	<i>Zakon priznaje rodnu ravnopravnost (ravnopravnost žena i muškaraca) u pravu svojine i kontroli nad imovinom, bez obzira na vrstu braka.</i>	3	Nije primenljivo	<p>Zakon: Porodični zakon, „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 18/2005, 72/2001 – dr. zakon, i 6/2015</p> <p>Član 29. predviđa da imovina supružnika može biti zajednička i posebna imovina.</p> <p>Član 169. navodi da svaki supružnik samostalno upravlja i raspolaže svojom posebnom imovinom.</p>	

Western Balkans – Alat za pravnu procenu

				<p>Član 171. definiše da imovina koju su supružnici stekli radom u toku trajanja zajednice života u braku predstavlja njihovu zajedničku imovinu.</p> <p>Član 4. stav 2: Vanbračni partneri imaju prava i dužnosti supružnika pod uslovima određenim ovim zakonom.</p> <p>Politika:</p>	
13	<i>Zakon propisuje potpunu ili delimičnu zajedničku imovinu kao podrazumevani režim bračne imovine.</i>	3	Nije primenljivo	<p>Zakon: Porodični zakon, „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 18/2005, 72/2001 – dr. zakon, i 6/2015</p> <p>Član 171. definiše da imovina koju su supružnici stekli radom u toku trajanja zajednice života u braku predstavlja njihovu zajedničku imovinu (zajedništvo imovine). Supružnici mogu svoje imovinske odnose urediti bračnim ugovorom.</p> <p>Politika:</p>	
14	<i>Saglasnost supružnika je obavezna za svaki pravni posao koji uključuje bračnu imovinu.</i>	0	0	<p>Zakon: Porodični zakon, „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 18/2005, 72/2001 – dr. zakon, i 6/2015</p> <p>U članu 174. se navodi da imovinom</p>	Izmeniti i dopuniti Porodični zakon i propisati da je potrebna pisana saglasnost za svaku pravnu radnju koja uključuje raspolaganje ili bilo koje opterećivanje bračne imovinu.

Western Balkans – Alat za pravnu procenu

				<p>supružnici upravljaju i raspolažu zajednički i sporazumno. Smatra se da poslove redovnog upravljanja supružnik uvek preuzima uz saglasnost drugog supružnika. Supružnik ne može raspolagati svojim udelom u zajedničkoj imovini niti ga može opteretiti pravnim poslom među živima.</p> <p>Politika:</p>	<p>Izmeniti i dopuniti Zakon o javnom beležništvu i propisati da je javni beležnik dužan da zatraži pisanu saglasnost supružnika kada overava bilo koji ugovor koji uključuje bračnu imovinu.</p> <p>Osigurati da javni beležnik upozori supružnike o posledicama davanja njihove pisane saglasnosti i da se ta informacija uključi u klauzulu overe.</p>
15	<p><i>Postoji zakonska pretpostavka zajedničkog vlasništva nad imovinom u vanbračnim zajednicama.</i></p>	3	<p>Nije primenljivo</p>	<p>Zakon: Porodični zakon, „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 18/2005, 72/2001 – dr. zakon, i 6/2015</p> <p>U članu 191. se navodi da imovina koju su vanbračni partneri stekli radom u toku trajanja zajednice života u vanbračnoj zajednici predstavlja njihovu zajedničku imovinu. Na imovinske odnose vanbračnih partnera shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o imovinskim odnosima supružnika.</p> <p>Politika:</p>	
16	<p><i>Pravni okvir sadrži posebne mere kojima se ženama garantuju jednaka prava vlasništva i/ili kontrole nad zemljištem.</i></p>	0	0	<p>Zakon:</p> <p>Prava žena na vlasništvo i/ili kontrolu zemljišta jemčena su na jednakoj osnovi kao i muškarcima. Međutim, u postojećem zakonskom okviru nema nikakvih posebnih mera.</p>	<p>Izmeniti i dopuniti Zakon o državnom premeru i katastru i propisati da je obavezn upis zajedničkog prava na bračnoj imovini i za bračne i vanbračne parove, osim kada se zaključi dbračni ugovor.</p>

Western Balkans – Alat za pravnu procenu

				<p>Pravilnik o upisu u registar poljoprivrednih gazdinstava i obnovi registracije, kao i o uslovima za pasivan status poljoprivrednog gazdinstva, „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 17/2013, 102/2015 i 6/2016</p> <p>Član 4. kaže da u slučaju upisa porodičnog poljoprivrednog gazdinstva u Registar se upisuje poljoprivrednik – fizičko lice koji je nosilac porodičnog poljoprivrednog gazdinstava i mogu se upisati članovi porodičnog poljoprivrednog gazdinstva. Bračni drugovi mogu da budu upisani samo u jedno porodično poljoprivredno gazdinstvo.</p> <p>Politika:</p>	<p>Pored toga, propisati da Katastar nepokretnosti mora sadržati rodno razvrstane podatke o vlasnicima i drugim imalcima prava.</p> <p>Izmeniti i dopuniti Pravilnik o katastarskom premeru i katastru nepokretnosti i osigurati da za katastar nepokretnosti propisuje obavezu upisa rodno razvrstanih podataka o vlasnicima i drugim nosiocima prava. Isto tako, osigurati da se upiše zajedničko pravo oba supružnika na bračnoj imovini.</p> <p>Usvojiti Strategiju za unapređenje položaja žena na selu, kao što je planirano Nacionalnom strategijom za rodnu ravnopravnost 2016-2020. pod Posebnim ciljem 2.5.</p> <p>Uključiti posebne mere za jemčenje jednakih prava vlasništva i/ili kontrolu nad zemljištem za žene, posebno za žene na selu. Pored toga, uključiti posebne mere za povećanje prava žena na zemljištu i/ili pristup proizvodnim resursima i uslugama, na primer, kroz ciljane mere/ekonomske podsticaje za upis imovinskih i/ili zajedničkog prava žena na bračnu imovinu.</p>
--	--	--	--	---	---

Western Balkans – Alat za pravnu procenu

					<p>Izmeniti i dopuniti član 4. Pravilnika o upisu u registar poljoprivrednih gazdinstava i obnovi registracije, kao i o uslovima za pasivan status poljoprivrednog gazdinstva u cilju eliminisanja odredbe kojom se diskriminišu bračni parovi u odnosu na sva druga lica.</p> <p>Pored toga, obezbediti da nosioci porodičnog poljoprivrednog gazdinstva mogu da budu supružnici zajednički.</p>
Ključni element 6: Rodna ravnopravnost u nasleđivanju		Zakon	Mera	Zakonski osnov	Preporuke
17	<i>Preživlom bračnom drugu se daje pravo doživotnog korišćenja bračnog doma.</i>	0	0	<p>Zakon: Preživlom bračnom drugu se ne daje pravo doživotnog korišćenja bračnog doma.</p> <p>Politika:</p>	<p>Izmeniti i dopuniti Zakon o nasleđivanju i propisati da se preživlom bračnom drugu daje pravo doživotnog korišćenja bračnog doma.</p> <p>Izričito propisati da pravo korišćenja bračnog doma ne utiče na druga nasledna prava bračnog druga.</p>
18	<i>Prema zakonu o nasleđivanju, bračni drug ostaviocaima pravo na nužni deo bračne imovine.</i>	3	Nije primenljivo	<p>Zakon: Zakon o nasleđivanju, „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 46/95, 101/2003 – odluka Ustavnog suda Republike Srbije i</p>	

Western Balkans – Alat za pravnu procenu

			<p>6/2015</p> <p>Član 9. kaže da prvi nasledni red čine ostaviočevi potomci i njegov bračni drug. Ostaviočeva deca i bračni drug nasleđuju na jednake delove.</p> <p>Član 11. navodi da kad ostavilac nema potomstva, bračni drug ne nasleđuje u prvom naslednom redu.</p> <p>Član 12. predviđa da drugi nasledni red čine ostaviočev bračni drug i ostaviočevi roditelji i njihovo potomstvo. Ostaviočev bračni drug nasleđuje polovinu zaostavštine, a drugu polovinu na jednake delove nasleđuju ostaviočevi roditelji.</p> <p>Član 15. navodi da ako ostaviočevi roditelji nemaju potomstva a ne mogu ili neće da naslede, bračni drug nasleđuje celokupnu zaostavštinu.</p> <p>Politika:</p>	
--	--	--	---	--

Western Balkans – Alat za pravnu procenu

19	<i>Zakon dozvoljava partnerima koji žive u vanbračnim zajednicama da nasleđuju jedni druge.</i>	0	0	<p>Zakon: Zakon o nasleđivanju, Porodični zakon Odredbe o zakonskom nasleđivanju se primenjuju samo na supružnike.</p> <p>Politika:</p>	<p>Izmeniti i dopuniti Zakon o nasleđivanju i propisati da vanbračni partneri mogu međusobno da se nasleđuju, pod istim uslovima kao i bračni partneri.</p> <p>Izmeniti i dopuniti Porodični zakon i izričito propisati da isti pravni režim treba primeniti na supružnike i partnere u vanbračnoj zajednici u svim oblastima javnog i privatnog života, uključujući i pravo nasleđivanja.</p>
20	<i>Braća i sestre imaju jednako pravo nasleđivanja.</i>	3	Nije primenljivo	<p>Zakon: Zakon o nasleđivanju</p> <p>Članom 8. stav 1 se predviđa da ostavioca nasleđuju: njegovi potomci, njegovi usvojenici i njihovi potomci, njegov bračni drug, njegovi roditelji, njegovi usvojioci, njegova braća i sestre i njihovi potomci, njegovi dedovi i babe i njihovi potomci i njegovi ostali preci.</p> <p>Politika:</p>	
21	<i>Braća i sestre nasleđuju na jednake delove.</i>	3	Nije primenljivo	<p>Zakon: Zakon o nasleđivanju</p> <p>Član 9. predviđa da prvi nasledni red čine ostaviočevi potomci i njegov bračni drug. Ostaviočeva deca i bračni drug nasleđuju na jednake delove.</p>	

Western Balkans – Alat za pravnu procenu

				Politika:	
22	<i>Postoji pravo na nadoknadu nasledniku koji se odrekne svog prava na porodičnu imovinu.</i>	3	Nije primenljivo	<p>Zakon: Zakono nasleđivanju</p> <p>U skladu sačlanom 232, na zahtev naslednika koji je živeo ili privređivao u zajednici sa ostaviocem, sud može, ako to iziskuje opravdana potreba, odlučiti da mu se ostave pojedine stvari ili grupe stvari ili prava koje bi pripale u deo ostalim naslednicima, a da im on vrednost tih stvari ili prava isplati u novcu o roku koji sud prema okolnostima odredi. Za tako određeni iznos ti naslednici imaju do isplate zakonsku zalogu na delovima zaostavštine dodeljenim nasledniku koji je dužan da im izvrši isplatu. Ako im isplata ne bude izvršena o roku, oni mogu zahtevati isplatu potraživanja ili predaju stvari koje bi im inače pripale na ime naslednog dela.</p> <p>Međutim, ovo je rešenje za određenu situaciju, ali ne postoji opšte pravilo o pravu nadoknade za naslednika koji se odrekne svog dela.</p> <p>Politika:</p>	Izmeniti i dopuniti Zakon o nasleđivanju i propisati da naslednik koji se odrekne svog prava na porodičnu imovinu ima pravo na nadoknadu.
Ključni element 7: Rodno ravnopravno sprovođenje , mehanizmi za rešavanje sporova i pristup pravdi		Zakon	Mera	Zakonski osnov	Preporuke

Western Balkans – Alat za pravnu procenu

23	<i>Decentralizacija zemljišne administracije sprovodi se kroz zemljišne institucije običajnog prava.</i>	Nije primenljivo	Nije primenljivo	Zakon: Politika:	
24	<i>Decentralizacija zemljišne administracije sprovodi se kroz formalne institucije zemljišne administracije. .</i>	3	Nije primenljivo	Zakon: Zakon o državnom premeru i katastru, „Službeni glasnik Republike Srbije”, br. 72/2009, 18/2010, 65/2013, 15/2015 – odluka Ustavnog suda Republike Srbije i 96/2015 U članu 60. se kaže da svojina i druga stvarna prava na nepokretnostima stiču se, prenose i ograničavaju upisom u katastar nepokretnosti (konstitutivnost upisa), a prestaju brisanjem upisa. U slučajevima određenim zakonom, svojina i druga stvarna prava na nepokretnostima mogu se steći i pre upisa u katastar nepokretnosti, a upisom proizvode pravno dejstvo prema trećim licima (deklarativnost upisa). Član 9. navodi da poslove iz svog delokruga , Republički geodetski zavod obavlja u sedištu i van sedišta . Sedište Zavoda je u Beogradu. U skladu sa članom 90, katastar nepokretnosti osniva se u katastarskim opštinama u kojima je na snazi katastar zemljišta, odnosno zemljišna knjiga, knjiga tapija i intabulaciona knjiga. Katastar nepokretnosti osniva se za celu katastarsku opštinu.	

Western Balkans – Alat za pravnu procenu

				<p>Pravilnik o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u Republičkom geodetskom zavodu, br. 110-3/2010 od 27.12.2010. godine na koji je Vlada Republike Srbije dala saglasnost Zaključkom 05 br. 110-9890/2010 od 29.12.2010. godine.</p> <p>Sektor za katastar nepokretnosti je jedna od osnovnih internih jedinica Republičkog geodetskog zavoda. Sektor je podeljen na Centar za katastar nepokretnosti Beograd i 170 službi za katastar nepokretnosti.</p> <p>Politika:</p>	
--	--	--	--	---	--

Western Balkans – Alat za pravnu procenu

25	<i>Zakon jemči jednakost pred zakonom.</i>	4	Nije primenljivo	<p>Zakon:</p> <p>Ustav Republike Srbije</p> <p>Članom 21. stav 1. se jemči jednakost pred zakonom.</p> <p>Zakono zabrani diskriminacije, „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 22/2009</p> <p>Član 4. predviđa da su svi jednaki i uživaju jednak položaj i jednaku pravnu zaštitu, bez obzira na lična svojstva. Svako je dužan da poštuje načelo jednakosti, odnosno zabranu diskriminacije.</p> <p>Politika:</p>	
26	<i>Zakon jemči jednak pristup sudskom sistemu i zakonskim i običajnim mehanizmima rešavanja sporova radi rešavanja sporova u vezi sa pravom svojine i drugim pravima na zemljištu</i>	4	Nije primenljivo	<p>Zakon:</p> <p>Ustav Republike Srbije</p> <p>Članom 36. se jemči jednaka zaštita prava pred sudovima i drugim državnim organima, imaoćima javnih ovlašćenja i organima autonomne pokrajine i jedinica lokalne samouprave.</p> <p>Svako ima pravo na žalbu ili drugo pravno sredstvo protiv odluke kojom se odlučuje o njegovom pravu, obavezi ili na zakonu zasnovanom interesu.</p> <p>Zakon o parničnom postupku, „Službeni</p>	

Western Balkans – Alat za pravnu procenu

				<p>glasnik Republike Srbije“, br. 72/2011, 49/2013 – odluka Ustavnog suda, 74/2013 – odluka Ustavnog suda i 55/2014</p> <p>Član 2. predviđa da stranke imaju pravo na zakonitu, jednaku i pravičnu zaštitu svojih prava. Sud ne može da odbije odlučivanje o zahtevu za koji je nadležan.</p> <p>Zakono zabrani diskriminacije, „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 22/2009</p> <p>Član 3. predviđa da svako ima pravo da ga nadležni sudovi i drugi organi javne vlasti Republike Srbije efikasno štite od svih oblika diskriminacije.</p> <p>Politika:</p>	
27	<p><i>Zakon predviđa pružanje pravne pomoći u građanskim parnicama.</i></p>	2	<p>Nije primenljivo</p>	<p>Zakon: Nacrt zakona o besplatnoj pravnoj pomoći</p> <p>Nacrt zakona navodi da pravo na besplatnu pravnu pomoć imaju pripadnici socijalno ugroženih i marginalizovanih društvenih grupa, među koje, između ostalih, spadaju lica bez prihoda i imovine, primaoci socijalne novčane pomoći, stanovnici romskih neformalnih naselja, nezaposlena lica na evidenciji Nacionalne službe za zapošljavanje, primaoci minimalne zarade, kao i lica koja ispunjavaju uslove za</p>	<p>Usvojiti Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći.</p> <p>Izmeniti Nacrt zakonada bi se obezbedilo pružanje besplatne pravne pomoći ženama ili bar određenim grupama žena (siromašnim, Romkinjama, ženama sa invaliditetom, ženama koje žive na selu) u građanskim parnicama u pogledu njihovih prava na zemljište, sporove oko nasleđivanja i sporove oko raspodele bračne imovine.</p>

Western Balkans – Alat za pravnu procenu

				<p>oslobađanje od plaćanja troškova postupka. Pored toga, predviđeno je i da pravo na besplatnu pravnu pomoć u određenim postupcima, uključujući parničnipostupak, za decu, mentalno nedovoljno razvijena ili duševno obolela lica, kao i žrtve porodičnog nasilja, torture ili trgovine ljudima.</p> <p>Politika:</p>	
28	<p>Postoji komisija za ljudska prava ili institucija koja se posebno bavi rodnom ravnopravnošću.</p>	4	<p>Nije primenljivo</p>	<p>Zakon: Zakon o zabrani diskriminacije, „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 22/2009</p> <p>Ovim zakonom ustanovljava se <i>Poverenik za zaštitu ravnopravnosti</i>, kao samostalan državni organ, nezavisan u obavljanju svojih poslova. Povereniku je poveren širok spektar pravnih ovlašćenja koje ga čine centralnom nacionalnom institucijom za suzbijanje svih oblika i vrsta diskriminacije. Poverenik vrši svoj mandat postupajući po pritužbama, vođenjem strateških parnica, dajući preporuke u cilju unapređenja ravnopravnosti i iniciranjem izmena zakona.</p> <p>Zakon o Zaštitniku građana „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 79/05 i 54/07</p> <p><i>Zaštitnik građana (Ombudsman)</i> je</p>	

Western Balkans – Alat za pravnu procenu

				<p>samostalan državni organ. Prema zakonu, jedan od zamenika Zaštitnika građana mora da bude stručnjak za ženska prava, a ima u svojoj nadležnosti pitanja rodne ravnopravnosti.</p> <p>Politika:</p>	
Ključni element 8: Učešće žena u lokalnim institucijama koje sprovode zakone o zemljištu		Zakon	Mera	Zakonski osnov	Preporuke
29	<i>Zakon propisuje kvote za imenovanje žena u odborima za upravljanje zemljištem i administraciju.</i>	3		<p>Zakon: Zakon o rodnoj ravnopravnosti, „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 104/2009</p> <p>Član 14: Ako zastupljenost manje zastupljenog pola u svakoj organizacionoj jedinici, na rukovodećim mestima i u organima upravljanja i nadzora iznosi manje od 30%, organi javne vlasti su dužni da primene afirmativne mere u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i Zakonom o državnoj upravi.</p> <p>Budući da je Republički geodetski zavod javna ustanova, ova odredba se odnosi i na RGZ.</p> <p>Politika:</p>	
30	<i>Zakon propisuje kvote za imenovanje žena u odborima za rešavanje sporova.</i>	Nije primenljivo	Nije primenljivo	<p>Zakon:</p> <p>Politika:</p>	Odbori za rešavanje sporova oko zemljišta ne postoje u Srbiji. U slučaju spora, strane moraju da idu

Western Balkans – Alat za pravnu procenu

					na sud. Pošto je sudska zaštita viši standard zaštite od onog kojeg pružaju odbori za rešavanje sporova oko zemljišta, nije potrebna nikakva preporuka.
--	--	--	--	--	---

Rukovodeće načelo 3: Promovisati i olakšati uživanje zakonskih prava na zemljištu

Član VGG T	VGGT pokazatelj	Zakon	Me-ra	Zakonski osnov za ocenu	Preporuke
Upravljanje zemljištem					
17.1	<i>Sistem registracije organizuje upis, ažuriranje i objavljivanje prava i obaveza nad zemljištem nosioca, uključujući njegov/njen porodični status i povezana prava supružnika.</i>	0	0	<p>Zakon: Zakon o državnom premeru i katastru, „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 72/2009, 18/2010, 65/2013, 15/2015 – odluka Ustavnog suda Republike Srbije i 96/2015</p> <p>Član 70. stav 1: Baza podataka katastra nepokretnosti, jeste skup geoprostornih i drugih podataka o nepokretnostima, stvarnim pravima i određenim obligacionim pravima na njima, i naročito sadrži podatke o: 1) parcelama; 2) objektima; 3) posebnim delovima objekata; 4) imaočima prava na nepokretnostima.</p>	<p>Izmeniti i dopuniti član 70. stav 4. tačka 4. Zakona o državnom premeru i katastru tako da se uključi posebna upućivanja na prava supružnika, odnosno <i>nosioca prava na nepokretnost, uključujući prava supružnika.</i></p> <p>Izmeniti član 46. stav (4) na sledeći način: <i>Zajedničko vlasništvo se registruje na ime svih zajedničara, uključujući zajedničko vlasništvo supružnika nad bračnom nepokretnom imovinom.</i></p>

Western Balkans – Alat za pravnu procenu

				<p>Član 76. predviđa da se svojina upisuje u korist isključivog vlasnika cele nepokretnosti.</p> <p>Susvojina se upisuje u korist suvlasnika sa određenim udelima u odnosu na celinu nepokretnosti. Zajednička svojina na nepokretnosti upisuje se na ime svih zajedničara.</p> <p>Politika:</p>	
17.3	<p><i>Zakon propisuje minimalne uslove kako bi se osiguralo da zaposleni imaju odgovarajuće znanje da informišu o pravima na zemljištu za muškarce i žene, uključujući i bračna imovinska prava.</i></p>	0	Nije prioritivno	<p>Zakon:</p> <p>Zakon o državnom premeru i katastru, „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 72/2009, 18/2010, 65/2013, 15/2015 – odluka Ustavnog suda Republike Srbije i 96/2015</p> <p>Član 10. u stavovima 3. i 4. predviđada su zaposleni u Republičkom geodetskom zavodu državni službenici, na koje se primenjuju propisi o državnoj upravi i propisima o radnim odnosima u državnim organima, ako ovim zakonom nije drukčije određeno. Zvanja državnih službenika propisana su u stavu 4.</p> <p>Politika:</p>	<p>Izmeniti i dopuniti član 10. Zakona o državnom premeru i katastru kako bi se uključila rodna ravnopravnost dodavanjem novog stava:</p> <p><i>Svi zaposleni u Republičkom geodetskom zavodu nadležni za poslove u vezi sa pravima na zemljištu (premer, upis, itd) su u obavezi da polože ispit / dobiju sertifikat iz rodne raavnopravnosti i prava na zemljištu. Ministarstvo donosi obavezni program obuke (ili ga uključuje u postojeći program za unapređenje kompetencija državnog službenika) o rodnoj ravnopravnost, pravima na zemljištu i rodnim implikacijama zemljišne administracije.</i></p>

17.3	<p><i>Zakon obezbeđuje da muškarci i žene mogu da upišu svoja prava na zemljištu i dobiju informacije bez diskriminacije po bilo kom osnovu.</i></p>	4	<p>Zakon:</p> <p>Ustav Republike Srbije, „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 98/2006</p> <p>Član 15.</p> <p>Republika Srbija jemči ravnopravnost žena i muškaraca i razvija politiku jednakih mogućnosti.</p> <p>Član 21.</p> <p>Zabranjena je svaka diskriminacija, neposredna ili posredna, po bilo kom osnovu, a naročito po osnovu rase, pola, nacionalne pripadnosti, društvenog porekla, rođenja, veroispovesti, političkog ili drugog uverenja, imovnog stanja, kulture, jezika, starosti i psihičkog ili fizičkog invaliditeta.</p> <p>Zakon o zabrani diskriminacije, „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 22/2009</p> <p>Član 3. Navodi da svako ima pravo da ga nadležni sudovi i drugi organi javne vlasti Republike Srbije efikasno štite od svih oblika diskriminacije.</p> <p>Član 4. predviđa da su svi jednaki i uživaju jednak položaj i jednaku pravnu zaštitu, bez obzira na lična svojstva. Svako je dužan da poštuje načelo jednakosti, odnosno zabranu</p>	
------	--	---	--	--

Western Balkans – Alat za pravnu procenu

				diskriminacije. Politika:	
17.3	<i>Zakon propisuje da agencije koje primenjuju propise, kao što su službe za zemljišne knjige, oforme svoje servisne centre ili mobilne kancelarije, kako bi se obezbedila pristupačnost ženama, siromašnima i osetljivim grupama.</i>	0	Nij e primenljivo	Zakon: Zakon o državnom premeru i katastru, “Službeni glasnik Republike Srbije”, br. 72/2009, 18/2010, 65/2013, 15/2015 – odluka Ustavnog suda Republike Srbije i 96/2015 Član 9. navodi da poslove iz svog delokruga , Republički geodetski zavod obavlja u sedištu i van sedišta . Sedište Zavoda je u Beogradu. U skladu sa članom 90. katastar nepokretnosti osniva se u katastarskim opštinama u kojima je na snazi katastar zemljišta, odnosno zemljišna knjiga, knjiga tapija i intabulaciona knjiga. Katastar nepokretnosti osniva se za celu katastarsku opštinu. Politika:	Izmeniti i dopuniti član 90. Zakona o državnom premeru i katastru i propisati da Republički geodetski zavod oformi mobilne kancelarije kako bi njegove usluge bile dostupnija ženama, siromašnima i drugim ugroženim grupama, posebno onima koji žive u seoskim i udaljenim područjima.
17.4	<i>Zakon zahteva da agencije koje primenjuju propise povežu informacije o pravima, imaocima tih prava (uključujući supružnike i naslednike), i prostorne jedinice u vezi sa tim pravima kako bi se olakšalo korišćenje evidencije prava na zemljištu.</i>	0	Nij e primenljivo	Zakon: Zakon o državnom premeru i katastru, “Službeni glasnik Republike Srbije”, br. 72/2009, 18/2010, 65/2013, 15/2015 – odluka Ustavnog suda Republike	Izmeniti i dopuniti član 70. stav 4. tačka 4. Zakona o državnom premeru i katastru tako da uključi upućivanje na prava supružnika, odnosno, <i>imaocima prava na nepokretnosti, uključujući prava supružnika.</i>

				<p>Srbije i 96/2015</p> <p>U skladu sa članom 70. stav (1), baza podataka katastra nepokretnosti, jeste skup geoprostornih i drugih podataka o nepokretnostima, stvarnim pravima i određenim obligacionim pravima na njima. Međutim, u njemu nema podataka o pravima supružnika.</p> <p>Pravilnik o katastarskom premeru i katastru nepokretnosti, „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 7/2016</p> <p>U članu 5. Pravilnika o katastarskom premeru i katastru nepokretnosti je definisana katastarska Baza podataka, koja obuhvata podatke o imaocima prava svojine koji se nalaze u bazi podataka. Član 35. propisuje potrebne podatke o imaocima prava koji se nalaze u bazi podataka. U tim odredbama ne postoji nijedno upućivanje u pogledu prava supružnika. Pored toga, nema obaveze sakupljanja podataka razvrstanih prema polu.</p> <p>Politika:</p>	<p>Izmeniti i dopuniti član 5. stav 1. tačka 4. Pravilnika o katastarskom premeru i katastru nepokretnosti tako da uključi upućivanje na prava supružnika, odnosno <i>imaoca prava na nepokretnost, uključujući prava supružnika.</i></p> <p>Izmeniti i dopuniti član 35. Pravilnika o katastarskom premeru i katastru nepokretnosti propisati obavezu upisa podataka razvrstanih prema polu. Pored toga, uključiti podatke o pravima supružnika pri sakupljanju informacija o imaocima prava.</p>
17.4	<i>Da bi se pružila podrška deljenju javnih informacija, zakonom se zahteva da se evidencije o pravima zakupa učine</i>	3	Nije pri	<p>Zakon: Zakon o državnom premeru i katastru, „Službeni glasnik Republike Srbije“,</p>	

Western Balkans – Alat za pravnu procenu

	<i>dostupnim državnim agencijama i lokalnim samoupravama.</i>		me nlj ivo	<p>br. 72/2009, 18/2010, 65/2013, 15/2015 – odluka Ustavnog suda Republike Srbije i 96/2015</p> <p>Član 62. Predviđa da su podaci katastra nepokretnosti javni i svako može tražiti da izvrši uvid u te podatke, pod uslovima određenim ovim zakonom.</p> <p>Politika:</p>	
17.4	<i>Postoji odredba o sakupljanju razvrstanih podataka o pravima na zemljištu.</i>	0	Nij e pri me nlj ivo	<p>Zakon: Zakon o državnom premeru i katastru, „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 72/2009, 18/2010, 65/2013, 15/2015 – odluka Ustavnog suda Republike Srbije i 96/2015</p> <p>Član 70.stav (3): O imaocima prava na nepokretnostima vode se podaci o: 1) imenu, imenu jednog roditelja i prezimenu za fizičko lice, odnosno nazivu pravnog lica; 2) prebivalištu i adresi za fizička lica, odnosno sedištu i adresi za pravna lica; 3) jedinstvenom matičnom broju građana, odnosno, matičnom broju pravnog lica.</p> <p>Politika:</p>	Izmeniti član 70. stav (3) Zakona o državnom premeru i katastru i propisati da baza podataka Katastra nepokretnosti mora da sadrži razvrstane podatke o imaocima prava.
Konsolidacija zemljišta					

Western Balkans – Alat za pravnu procenu

13.5	<i>Zakon propisuje jasne i jeftine postupke za reorganizaciju parcela ili imanja i njihovo korišćenje, uključujući prava žena.</i>	0	Nij e pri me nlj ivo	<p>Zakon:</p> <p>Zakon o poljoprivrednom zemljištu, „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 62/2006, 65/2008 – dr. zakon, 41/2009 i 112/2015)</p> <p>Članovi 31-47.uređuju postupak komasacije.</p> <p>U skladu sa članom 47, ovaj postupak je besplatan.</p> <p>Nijedna odredba se ne može naći u pogledu prava žena.</p> <p>Politika:</p>	<p>Izmeniti i dopuniti Zakon o poljoprivrednom zemljištu u delu gde se reguliše postupak komasacije kako bi se obezbedilo da se prava žena na zemljištu, , kao prava supružnika upišu tokom tog procesa.</p>
------	--	---	-------------------------------------	---	---

Western Balkans – Alat za pravnu procenu

13.5	<p><i>Zakon zahteva saglasnost oba supružnika (čak i kada nisu suvlasnici) za poslove upisa zemljišta u registar.</i></p>	0	Nije primjenljivo	<p>Zakon:</p> <p>Zakon o državnom premeru i katastru, “Službeni glasnik Republike Srbije”, br. 72/2009, 18/2010, 65/2013, 15/2015 – odluka Ustavnog suda Republike Srbije i 96/2015</p> <p>Članovima 121. do 136. regulišu se poslovi upisa zemljišta i ostalih nepokretnosti.</p> <p>Saglasnost oba supružnika nije obavezna za poslove upisa.</p> <p>Politika:</p>	<p>Izmeniti i dopuniti član 121. Zakona o državnom premeru i katastru kako bi se obezbedilo da se obezbedi saglasnost supružnika na svaku pravnu radnju koja podleže upisu.</p> <p>Izmeniti i dopuniti Zakon o javnom beležništvu i propisati da je javni beležnik dužan da zatraži pisanu saglasnost supružnika kada overava bilo koji ugovor koji uključuje bračnu imovinu.</p> <p>Osigurati da javni beležnik upozori supružnike o posledicama davanja njihove pisane saglasnosti i da se ta informacija uključi u klauzulu overe.</p>
------	---	---	-------------------	---	---